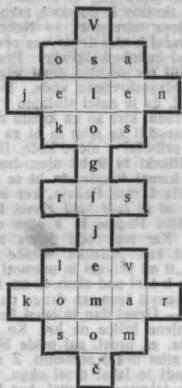

Rešitev besedne naloge iz živalstva v 6. številki.

V SLOGI JE MOČ.

Prav so jo rešili: Iva Gabrščkova, Pikica Predaličeva, Jakica in Marija Ganglovi, vse v Metliki; Erika Kamenškova, učenka na Dvoru; Leon in Zmagoslav Pipan, učenca v Domžalah; Pavlica Lipovškova v Krašnji; Albina Stantetova, Ivana Špesova, Albina Kantejlova, Dragica Novakova, učenke v Blagovni; Jožica, Ela in Fanika Čončeve, učenke V. razreda v Jarenini; Danica Germkova v Krašnji; Uroš Zupančič, učenec v Ratečah pri Kranjski gori; Marn Nestor, dijak v Kranju; Vladimír Kavčič, učenec III. gimn. razreda v Celju; Boris Vajda v Središču ob Dravi.

Mladim kadilcem!

Kjerkoli hodiš dandanes, boš srečeval dečke — celo šolarje iz prvega do zadnjega razreda — s cigareto v ustih, pa bledih lic in udratih oči, kakor da bi jedli same pajke in mušice za večerjo. Le malo je takih, ki ne kadijo. Žalostno, da se je ta kuga tako razširila in se vedno bolj širi, že celo na deklice. Zakaj začneš kaditi, ko pa ti ni sile! Ker vidiš druge in misliš, da moraš seveda tudi ti, misliš, da je to kaj lepega, prijetnega, da si Bog ve kaj s cigareto v ustih. Pameten človek se ti pa smeje. Ali veš, da si podoben opici, ki posnema človeka, kjer more in kakor more, pa ne pomisli, ali je pametno, kar dela, ali neumno. Pa ko bi bila to še kaka neškodljiva neumnost! Ampak v tobaku je hud strup, nikotin po imenu, ki posebno škoduje mlademu životu! Le spomni se, kako ti je bilo, ko si začel kaditi in tudi sedaj, kako te časih peče v prsih in kako si zelen po obrazu, četudi misliš, da to ni nič hudega. Kajenje škoduje tudi na rasti in zdravem razvoju mladega života. Le primerjaj take mlade kadilce in nekadilce! Mnogo jih je že dobilo od kajenja jetiko, ki jih je spravila v pre zgodnji grob! Sploh pa vsak, ki kadí že od zgodnje mladosti, gre par let prej tja, kjer ni muh. — In pa to večno pljuvanje pri kajenju! Sline so neobhodno potrebne za pre-

bavo jedi, ki se začenja že v ustih in ne šele v želodcu. Torej že vedno prisiljeno pljuvanje slabi človeka. Kajenje pa ne škoduje toliko odraslemu človeku kot pa mlademu. Človeški život, če je zdrav, se sčasoma privadi tudi strupu, če se mu ga ne daje preveč hkrati, četudi mu škoduje. Zato pa odraslim ni toliko zameriti kajenja, dasi bi bilo boljše, če bi ne kadili. Oni se tudi ne morejo več odvaditi, zakaj stara navada je železna srajca, ki se ne da sleči! Lahko pa se še odvadijo začetniki kajenja in morebiti še kak tak, ki že dalje časa kadí. Samo trdne volje je treba! Ne rečem, da moraš s kajenjem hipoma prenehati, ampak po malem, vedno manj, dokler naposled ne nehaš. Če te še kdaj potem izkušnja napade, pa reči: „Ne bom!“ in gotovo jo premagaš. — Že v mirnem času, ko je bil denar veliko vreden, je zakadil odrasel kadilec najmanj 35 K na leto, v desetih letih je 350 K. Koliko pa sedaj, ko se je tudi tobak podražil, zakadil odrasel kadilec in koliko zakadiš ti, izračunaj si sam! Jaz bi najrajši videl, ko bi tobak kratkoma spravili s tega sveta, ali pa vsaj mladini naj bi bilo strogo prepovedano kaditi in ji dajati tobaka. Po mojem mnenju naj bi se smelo brez kazni dati vsakemu kadilcu mlekozobcu, kadar bi kadil, taka zausnica, da bi kar ljudi videl na Marsu, ako tudi tisti kade!

Janez Leskovar.

Dihanje skozi usta.

Kako neprijetne in mučne so hude sanje, ve vsak. Vzrok hudim sanjam pa je dihanje skozi usta v spanju. Sploh je dihanje skozi usta jako nezdravo, zlasti kadar spiš, ali kadar je mrzlo (pozimi). Torej dihaj vedno skozi nos, saj zato ga imaš.

Janez Leskovar.

Zapuščena mladina.

Časopis „Jugoslovanski Lloyd“ piše, da se po ulicah Zagreba potika mnogobrojna mladina, ki se ukvarja z oderuško prodajo tobaka, užgalic, razglednic itd. Tista mladina pa, ki ne prodaja, berači, namesto da bi se učila kakega poštenega rokodelstva. Taki „trgovci“ in berači „zaslužijo“ po 150 do 200 K na dan, ki jih lahkomišelnje zapravijo. — Pa tudi po drugih večjih mestih je še vedno dovolj mladine, ki je prepuščena sama sebi in se odmika s prave poti v pogubo. — Bodite oprezní, dragi moji, da ne stopite na napačne steze, ki držé od resnosti in lepote življenja!

Milenka in škrtat Pagat.

Tam za deveto goro, za deveto vodo je živila deklica sama v širnem gozdu med divjimi zvermi in hudobnimi škrtati. Njena roditelja sta zgodaj ostavila svet ter pustila malo Milenko brez vsakega človeka. Milenka je štela komaj osem let, a je bila tepa in sveža kot jutranja zarja. Bivala je v hišici poleg bistriga potočka, ki je bil njen edini prijatelj in jo je s svojim prijetnim žuborenjem in šumljanjem vsak večer uspaval. Nedaleč od nje je stanoval rdečehlačni škrtat Pagat, kralj vseh hudobnih škrtatov, ki je silno želel, da bi postala Milenka njegova žena. Obljubljal ji je kraljestvo, prelep biserni grad in vseh mogočih mamljivih stvari, da bi jo premamili. Milenka pa je vedela, da je silno hudoben, zakaj gorje tistemu, ki bi brez dovoljenja stopil na tla njegovega kraljestva, trikrat gorje! Z vso vojsko bi šel nadenj in ga pokončal. Škrtat Pagat je imel silno veliko moč nad vsemi hudobnimi škrtati. Ako bi ga kdo poslal na oni svet k svojim bratcem hudobcem, bi z njim tudi izginila vsa moč, in škrtatje bi se morali skrivati kakor divje zveri pred ljudmi. Ako je bil škrtat Pagat tako mogočen, zakaj ni potem ukradel lepe Milenke in je odvedel v svoj biserni grad, bi vprašal marsikateri mladih čitateljev. Le počakajte, prijatelji, vse še pride! Ko je bila njena mamica na smrtni postelji, jo je — poslavljajoč se od nje — pokrižala z blagoslovljeno vodo ter je rekla: „Milenka, varuj se škrtata Pagata; hudoben je in vseh muh poln! Sedaj pa pridno moli in se pokrižaj zjutraj in zvečer z blagoslovljeno vodo,

pa ne bo imel škrtat do tebe nobene moči!“ Potem pa je izdihnila svojo dušo. No, zdaj pa vemo, zakaj je bil škrtat brez vsake moči napram blagoslovljenim stvarém. Ako bi se je kateri škrtatov le dotaknil, takoj bi mu tisti del telesa odrevenel. — Nekega večera je pribežal k njej drvar ves preplašen, preganjan od hudobnih škrtatov. Pred kočo so se ustavili ter se niso upali vanjo, ker so se bali blagoslovljene vode. Drvar je pripovedoval, da je zašel slučajno v obližje njihovega gradu, kjer so ga kmalu zavohali ter so se zapodili za njim in bi ga gotovo ujeli, da ni pribežal v njeno kočo. Drvar je ostal pri Milenki in ji bil njen drugi oče. Milenka je komaj čakala, da bi se na kak način iznebila škrtata Pagata, ker se ga je bala. Drvar si je tudi belil glavo, kako bi se dalo uničiti Pagata in z njim njegovo kraljestvo. Kar mu pade dobra misel v glavo. „Veš kaj, Milenka!“ reče nekega dne drvar, „ti mi privabi in premoti škrtata, da naj pride k tebi pod okno, in mu reci, da postaneš njegova žena, za drugo pa že jaz poskrbim.“ — Drugi dan je jahal škrtat Pagat mimo njene hišice na lov. Ko ga Milenka ugleda, ga prosi, naj pride bliže, da se mora z njim nekaj pomeniti. Z nezaupljivimi pogledi je jahal proti oknu. Vranec pod njim je žalostno rezgetal, ker je slutil nesrečo gospodarja. Ko je škrtat dospel do okna, je vprašal Milenko, kaj hoče. Namesto odgovora mu pa prileti poln lonec blagoslovljene vode v glavo. V istem trenutku se je izpremenil škrtat v kupček pepela, iz vranca pod njim pa je zletela čarovnica Kljuka ter odletela na metli naznaniti škrtatom prežalostno novico. Tako je prebrisani drvar uničil kralja in z njim kraljestvo hudobnih škrtatov. Še tisto noč se je nebo stemnilo. Bliski so švigali kakor ognjene kače, grmelo je kakor na sodni dan, in med bliskom, gromom in vetrom so se škrtatje preselili na Klek k svojim sestram čarovnicam. Od takrat ni bilo ne duha ne sluha o škrtatih. Milenka se je razcvitala in razcvetela v prelepo rožico, iz Milenke je vzrasla Milena. Nekega dne, ko se je Milena kopala v bistrim valovih potočka, je nanesel slučaj, da je mimo prijezdil kralj z vsem spremstvom na lov. Ko je uzrl prelepo Mileno, se mu je tako omlila, da jo je odvedel na svoj grad ter jo vzel za ženo, prebrisanege drvarja pa je imenoval za svojega dvorjanika. Tudi mene so povabili na gostije, ki so trajale ves teden. Takrat sem si pokvaril želodec, a moj stari oče me je zaradi tolike snedenosti prijel za ušesa. Oba — kralj in kraljica — še živita, če že nista umrla.

D. Hodnik.